

U.

***UESSON, Anton**, omavalitsustege-lane, insener, on olnud Tallinna linna-pea kuni 1934, abilinnapea 1934—38, ühtlasi linna majandus- ja rahandusosa-konna juhataja a-st 1934. Uue Linna-seaduse kehtimahakkamisest (mais 1938) peale on U. Tallinna linnapeaks (ülem-linnapea kõrval); samuti on ta kogu aeg olnud Tallinna linnavolikogu liikmeks. Viimaseil a-il on U-i kaasjuhtimisel in-tensiivselt jätkatud Tallinna linna kava-kohast väljaarendamist ning on ms. ehi-tatud Härjapea kollektor, Piritä tee, kesklinna ümber kulgev roheline vööde, koolimaju, laste- ja vanadekodused, haig-laid jne. U. on olnud I Riigikogu liige tööerakonna rühmas 1920—22, Rahvus-kogu I koja liige Tallinna valimisring-konnast 1937. a. ja Riiginõukogu liige linnaomavalitsuste esindajana a-st 1938, kuuludes s. a-st uue Põhiseaduse ellu-viimise rahvarinde keskjuhutuse koos-seisu. Kirjastus-osaühingu „Vaba Maa“ ja E. Linnadealiidu juhutuse esimehena ning Balti riikide linnade liitude komitee liikmena on ta teotsenud tänini. Tallinna Ajaloo Seltsi esimees on U. selle asuta-misest a. 1933 peale, Insenerikoja esi-mees a-st 1935, Isamaaliidu keskjuhutuse abiesimehi ja Tallinna komitee esimees a-st 1935, Allveelaevastiku Siht-kapitali komitee juhutuse esimees a-st 1933, sanatoorium „Kloostrimetsa“ di-rektooriumi esimees a-st 1924, Tallinna Vabatahtliku Kodanliku Õhukaitse Ühin-gu esimees a-st 1937 ja Noorte Kotkaste Tallinna Maleva vanem a-st 1930. Ka on U. olnud aktiivselt tegev Balti rah-vaste lähendamiseks asutatud organi-satsioonides — Eesti-Leedu Ühingu asutajaliikmena ja esimehena a-st 1931, Eesti-Läti Ühingu ja Balti riikide (Eesti-Läti-Leedu) sõprusühingute koos-töötöburoos juhutuse liikmena, peale selle Eesti-Rootsi Ühingu ja Eesti-Tšehho-slovakkia Ühingu juhutuse liikmena. Ms. on U. Tallinna Meestelaulu Seltsi (a-st 1929), Tallinna Vabatahtliku Tule-tõrje Ühingu (a-st 1932) ja Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi (a-st 1939) au-liige.

„Rahvaleht“ 1939, nr. 10, 11; Pvl. 1939, nr. 12; „Uus Eesti“ 1939, nr. 11 ja isikl. saadud andmed. T.

UEXKÜLL VON GÜLDENBAND(T), Alexander Karl Abraham, parun, Liivi-maa kuberner, sünd. 20. II 1840 vkj.

Peterburis ohvitseri pojana, lõpetas 1860 keiserliku õigusteadusekooli seals. ja õppis paar a. Saksa ülikoolis; ta sai 1862 kohtuministeeriumi III departe-mangu, järgmisel a-l senati ja 1868 senati ülemprokuröri kantselei ametni-kuks. Töötanud mitmes ametiasutises, oli ta 1872—74 Liivimaa asekuberner ning 1874—82 Liivimaa kuberner. A-l 1888 sai U. senaatoriks ja toimis 1891—96 ev. luteri usu kindralkonsistoori-umi presidendina, 1896—99 siseministri abina ja a-st 1900 riiginõukogu liik-mena; surn. 10. VII 1912 vkj. Peter-buris. — Liivimaa kubernerina suhtus U. eesti ja läti rahvuslikku liikumisse sallivalt. 1870-ndate a-te lõpul ja 1880-ndate a-te alguses, mil C. R. Jakobson'i (vt.) tegevus tõi eesti rahvuspoliitilisse võitlusse erilise hoo, suunas ärevusse sat-tunud Liivimaa rüütelkond oma vastu-löögid eriti eesti rahvusliku trükisõna („Sakala“, „Tartu Eesti Seitungi“ jt.) vastu. Paluti kuberneril ära keelata ka vallavanemate konverentsid ja uute eesti ja läti seltside asutamine ning võtta se-niste seltside tegevus politsei kindlama valve alla. Et U. ei võtnud tarvitusele ettepanud survevahendeid eesti ja läti rahvusliku liikumise pidurdamiseks, tõs-tis rüütelkond 1881 tema peale sisemi-nistri ja keisri juures kaebuse, mis mõ-jus kaasa ta lahkumiseks kubeneri ko-halt. U-i kuberneriks oleku ajal algas N. A. Manassein'i (vt.) revisjon ja pandi 1877. a. Baltimail kehtima ka Vene linnaseadus.

U-i teenistusleht ERKA-s; Geneal. Handb., Estland I, 7/8 [1936?], lk. 505; H. Kruus, Liivimaa rüütelkonna võit-lus eesti rahvusliku trükisõna vastu 1879.—1883. a. („Looming“ 1929, nr. 4); A. v. Tobi en, Die livländische Ritter-schaft I (1925); Revalsche Ztg. 1912, nr. 159 j. L. K.

***UIBOPUU, Arthur**, majandustege-lane, oli „A./S. Tallinna Krediitpanga“ direktoriks enda surmani 2. IV 1930 ukj. Tallinnas.

Pvl. 1930, nr. 93.

ULRICH, Wilhelm Otto Kornelius Alexander v., Eestimaa kuberner, sünd. 19. X 1810 vkj. Tartumaal Vaimastvere mõisas aadliku pojana, õppis Tartu gümnaasiumis ja 1825—31 Peterburis sõjaväeinseneride koolis, mille kursuse